Tiến trình cấy ghép máu và tủy (BMT) khác gen

Tìm hiểu thêm về các lựa chọn điều trị có thể giúp quý vị ra quyết định y tế sáng suốt.

Tờ thông tin này cho quý vị biết:

- Thông tin cơ bản về cấy ghép khác gen
- Điều gì xảy ra trước khi cấy ghép và vào ngày cấy ghép
- Cuộc sống ra sao sau khi cấy ghép,
- Bệnh mảnh ghép chống lại vật chủ (Graft-versus-host disease, GVHD)

Thông tin cơ bản về cấy ghép khác gen

Cấy ghép khác gen sử dụng các tế bào tạo máu khỏe mạnh được hiến tặng bởi người khác để thay thế cho các tế bào tạo máu không khỏe mạnh của quý vị.

Các tế bào được hiến tặng có thể đến từ thân quyến hoặc người không có họ hàng với quý vị. Các tế bào này cũng có thể đến từ máu dây rốn, là máu được thu thập từ dây rốn và nhau thai sau khi em bé được sinh ra.

Dù tế bào hiến tặng đến từ đâu thì quý vị và người hiến tặng phải có kháng nguyên bạch cầu ở người (human leukocyte antigen, HLA) phù hợp rất chặt chẽ. HLA là các protein, hay chất chỉ điểm, được tìm thấy trong hầu hết các tế bào của cơ thể.

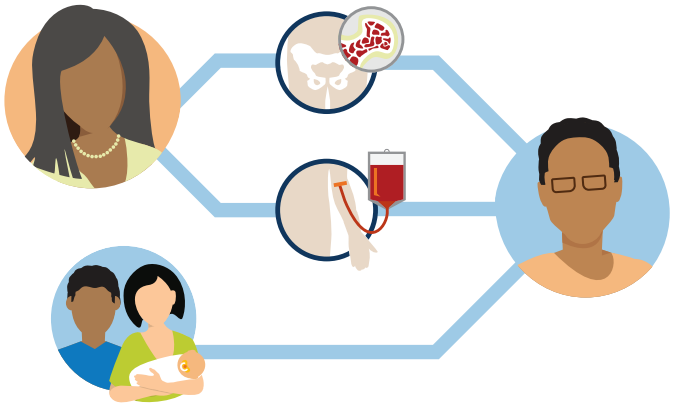

Trước khi cấy ghép

Trong nhiều tuần trước khi cấy ghép khác gen, quý vị sẽ gặp bác sĩ và các thành viên khác của nhóm cấy ghép.

Các xét nghiệm trước khi cấy ghép

Quý vị sẽ được kiểm tra sức khỏe để đảm bảo cơ thể của quý vị đủ khỏe để làm cấy ghép. Thông thường, các xét nghiệm bao gồm:

- Xét nghiệm tim
- Xét nghiệm máu
- Xét nghiệm chức năng phổi
- Sinh thiết tủy xương – Dùng một cây kim, bác sĩ của quý vị sẽ lấy một mẫu tủy nhỏ từ xương hông của quý vị. Bác sĩ sẽ nghiên cứu tủy dưới kính hiển vi.

Đặt đường truyền trung tâm

Quý vị sẽ cung cấp mẫu máu, được truyền thuốc và máu qua tĩnh mạch. Nếu chưa có sẵn thì quý vị sẽ được đặt ống thông tĩnh mạch trung tâm, hay đường truyền trung tâm. Đây là một ống mảnh được đặt vào cánh tay hoặc ngực của quý vị. Ống này giúp lấy máu dễ dàng hơn và truyền thuốc cho quý vị mà không cần đâm kim vào nhiều lần.

Chế độ trị liệu chuẩn bị hay thích nghi

Đây là trị liệu hóa chất và xạ trị vào những ngày ngay trước khi cấy ghép. Bác sĩ sẽ chọn loại chế độ trị liệu chuẩn bị cho quý vị dựa trên bệnh tình và sức khỏe tổng thể của quý vị.

1. Chế độ trị liệu cường độ tiêu chuẩn. Dùng liều điều trị cao để phá hủy các tế bào bị bệnh trong cơ thể quý vị. Nó cũng làm suy yếu hệ miễn dịch của quý vị. Hệ miễn dịch yếu làm cho nó không tấn công các tế bào được hiến tặng.
2. Chế độ trị liệu cường độ giảm. Dùng liều điều trị thấp hơn.

Ngày cấy ghép

Ngày quý vị được truyền tế bào mới thường được gọi là "Ngày 0". Thông thường, ngày này sẽ đến 1 hoặc 2 ngày sau khi quý vị hoàn tất chế độ trị liệu chuẩn bị.

Cấy ghép không phải là phẫu thuật. Các tế bào đựng trong túi máu, tương tự như túi truyền máu. Các tế bào được hiến tặng, khỏe mạnh sẽ được truyền cho quý vị thông qua đường truyền trung tâm. Quý vị sẽ nằm trong phòng bệnh viện và tỉnh táo khi tế bào mới được truyền cho quý vị.

Cuộc sống sau khi cấy ghép

Các tế bào biết rõ phải ở nơi nào trong cơ thể. Chúng di chuyển trong dòng máu đến nằm trong tủy xương của quý vị. Tại đây, các tế bào bắt đầu phát triển và tạo ra hồng cầu, bạch cầu và tiểu cầu. Điều này gọi là ghép tế bào.

Cần thời gian để hồi phục sau cấy ghép, và thường xảy ra các biến chứng. Quý vị sẽ ở trong hay gần bệnh việc trong quá trình hồi phục. Quý vị sẽ tiếp tục gặp bác sĩ trong nhiều tháng và nhiều năm sau khi cấy ghép.

Mỗi bệnh nhân có quá trình hồi phục khác nhau. Quá trình hồi phục có thể ngắn, nhưng với một số bệnh nhân thì có thể kéo dài hàng năm.

Bệnh mảnh ghép chống lại vật chủ (Graft-versus-host disease, GVHD)

GVHD là biến chứng phổ biến khi cấy ghép khác gen. Bệnh có thể ảnh hưởng đến nhiều bộ phận của cơ thể. Bệnh xảy ra khi các tế bào mới từ người hiến tặng coi các tế bào của cơ thể quý vị là khác biệt và tấn công chúng. GVHD có thể từ nhẹ đến nặng. Có 2 loại GVHD:

1. GVHD cấp tính: Loại này thường ảnh hưởng đến da, dạ dày, ruột và gan
2. GVHD mạn tính: Loại này có thể ảnh hưởng đến da, móng, khớp, cơ, mắt, miệng và các cơ quan khác.

Các câu hỏi cần đặt cho bác sĩ

- Thân quyến nào quý vị sẽ kiểm tra xem có thể là người cấy ghép hay không? Nếu thân quyến được chọn là người hiến tặng thì họ phải làm gì?
- Điều gì xảy ra nếu tôi không có người phù hợp trong gia đình?
- Cấy ghép cường độ giảm có phải là một lựa chọn cho tôi không? Tại sao có hoặc tại sao không?
- Cấy ghép nửa thuận hợp (phù hợp một nửa) có phải là một lựa chọn cho tôi không? Tại sao có hoặc tại sao không?

Các nguồn tài nguyên để tìm hiểu thêm

NMDP℠ có rất nhiều nguồn tài nguyên miễn phí để giúp quý vị tìm hiểu về cấy ghép. Để xem danh sách đầy đủ, hãy truy cập nmdp.org/request. Dưới đây là một số thông tin có thể hữu ích cho quý vị:

- TẬP SÁCH NHỎ: Cấy ghép khác gen
- VIDEO: Thông tin cơ bản về cấy ghép máu và tủy

Chúng tôi sẵn sàng trợ giúp từng bước

NMDP có một đội ngũ nhân viên tận tâm cung cấp thông tin và hỗ trợ cho quý vị trước khi, trong khi và sau khi cấy ghép. Quý vị có thể liên lạc với Trung Tâm Hỗ Trợ Bệnh Nhân của chúng tôi để nêu thắc mắc mà quý vị có thể có về việc cấy ghép, để yêu cầu được hỗ trợ bởi một chuyên gia hoặc người đồng đạo, hoặc được các tài liệu giáo dục miễn phí dành cho bệnh nhân.

Gọi số: 1 (888) 999-6743

Email: patientinfo@nmdp.org

Web: nmdp.org/one-on-one

nmdp

Tình trạng y tế, trải nghiệm cấy ghép và sự phục hồi của mỗi người rất riêng biệt. Quý vị phải luôn hỏi ý kiến nhóm cấy ghép của chính quý vị hay bác sĩ gia đình về trường hợp của mình. Thông tin này không nhằm để thay thế, và không dùng thay thế cho phán đoán y tế hay lời khuyên của bác sĩ.

© 2024 National Marrow Donor Program. All rights reserved.
NP20277; APRIL 2024; VIETNAMESE